

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obujno izdanje stane:** za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1,40 za tri mesece . f. 2,00 . . . . . 4,00 za pol leta . . . . . 5,00 . . . . . 8,00 za vsa leta 10,00 16,00
 Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.
 Posamično številko se dobivajo v prodajalnicah tobaka v **Trstu** po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v **Trstu** 4 nč., izven Trsta 5 nč.

Oglasi se računajo po tarifi v petstu; za naslove z dobrotami črkami se plačuje prostor, kolikor obsega narodnih vestih, posilna, osmrtnice in javnopravnih, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uroditva: ulica Casermi št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravitelstvo** ulica Molino piccolo št. 3, II. nadat. Odpri reklamacije so proste poštnine.

Našim čc. gg. naročnikom.
 Častitim našim gospodom naročnikom, ki niso še poravnali naročnine, zastane do 30. junija t. l., začeli smo pošiljati poštne naloge. Ako ostane brezvzpešen tudi ta korak, primorani bodemo ustaviti dotičnikom depoziranje lista ter predati iztirjanje zastankov odvetniku.
Upravništvo.

Blagor Tebi!
 Dne 18. avgusta 1830. leta porodil se je v cesarskem gradu v Schönbrunu pri Dunaju nadvojvodu Franu Karolu sin — Fran Josip. Po abdikaciji tedanjega cesarja avstrijskega in strica nadvojvodu Franu Josipu, bil je poslednji dne 2. decembra 1848. leta proglašen cesarjem avstrijskim, potem, ko se je oče mu, nadvojvoda Fran Karol, odpovedal nasledstvu na prestolu.

Od rojstvenega dne cesarja in kralja Frana Josipa, dne 18. avgusta 1830. leta, pa do jutrnjega dne minolo je 65 let — v trenutku torej, ko dobé naši čitatelji v roko te-le vrstice, praznoval bode cesar Fran Josip 65-letnico svojega rojstva. 65-let — lepa starost! Tem srečnejši oni, ki je doživel to starost pri popolni svežosti telesa in duha! Blagor Tebi, prevzvišeni vladar, ki si deležen v polni meri te velike milosti božje!

Viharni so bili časi — leto 1848! — ko je v mladeniških letih cesar Fran Josip vzel v svojo roko žezlo države Habsburgov: bilo je, kakor da se na vseh straneh hote porušiti stebri te poslednje. Ali dobri genius Avstrije je hotel, da se je mladenič na prestolu pokazal — moza krepkega po svoji volji in modrega na svojem duhu, da se je Fran Josip pokazal vladarja, kakoršnega treba država v viharnih časih: — ladija, o koji je sodil svet, da jej je usojena poguba, rešila se je srečno iz besnečega valovja javnega upora! Rešila se je, ker jej je bil na krmlu vladar krepke volje in modre previdnosti. *Blagor Tebi, prevzvišeni vladar, da Te je previdnost božja na toli odlični način usposobila za veliki Tvoj poklic, bogato obdarivši Te vsemi onimi čednostmi, ki so neizogibni atribut vladarja po božji in narodov volji!*

I pozneje ni Ti bila življenja pot posuta rožicami, i pozneje Ti je bilo često hoditi po trnjevi poti; i pozneje so često shruple sovražne sile nad Tvojo glavo in pre-

biti Ti je bilo silnih in grozih udarcev, ali duh Ti je ostal neuklonjen — ostal Si trden liki stoletni hrast ob silnem viharju; pritskale so na na-Te sovražne sile — *uklonile Te niso nikdar!! Blagor Tebi, veliki cesar in kralj Fran Josip, da si imel vsikdar na strani najmočnejšega zaveznika: nezrušljivo udanost v božjo voljo in trdno vero v božjo Pravico!* V tem znamenju Si zmagal; viharji so se polegli in zgradba naše države, koji si bil Ti odločen in moder čuvar, stoji danes trdno in impozantno tako, da jo občudujejo i oni, ki so jo hoteli porušiti svojedobno. Kolik triumf! **Blagor Tebi!**

A Ti nisi samo krepko roko ukrotil upornih sovražnih sil in besnečih viharjev, ampak prisvojil Si Si svojim velikim srcem tudi — človeška srca! Nепrestano se peni valovje tekmovanja pojedinih národnosti v tej državi, nebroj je toček, prouzročajočih sitovite političke, narodne in strankarske boje — dan na dan nam je opažati odurnih bojev plemenskega sovraštva, strasti in zavisti med pripravajočimi se sodržavljanji: *ali pred Tvojim jasnim obličjem ginevajo strasti in zginjajo nasprotstva — v misli na Te, prejasni vladar in naš oče, se čutimo kar hkratu brate, se čutimo složne, ljubeče Te sinove — v ljubezni do Tebe čutimo se jedno samo družino, Blagor Tebi, apostolsko Veličanstvo da Te diče avrota — splošne in neomejene ljubezni!*

Ti si naša nada, naš up za bodočnost, ker vemo, da Tvoje blago srce povrača ljubezen za ljubezen. Naše zaupanje je trdno, da se svojo ljubezno, modrostjo in pravičnostjo do vseh, dovedeš pripravajoče se brate do sporazumljenja, do sprave, do zadovoljnosti, do sreče. Ti si narodom avstrijskim najvišja instanca, od Tebe se obračamo vsi brezpogojnim in neomejenim zaupanjem. In ravno zato, ker se v verni udanosti radi vsi pokorimo Tvoji volji in Tvoji modrosti in ker vemo, da nas ljubiš vseh jednako, brez razlike narodnosti, pljujejo danes naša srca v goreči hvalečnosti do Tebe, *ker vemo in smo merjeni, da liki zvezda vodnica dovajaj avstrijske narode do ucerjenja, da bodoje srečni se le tedaj, ko jih bođe objemala vez jednakosti, ravnopravnosti in bratoljubja; Ti jedini nas dovedeš do mirnega tekmovanja na torišču kulture in napredka v zmislu Tvojega vzvišenege gesla: „Viribus unitis!“*

To je torej Tvoj najsvečnejši triumf, da si osvojil človeška srca, da vidiyo v Tebi utelesenje *ljubezni, modrosti in pravičnosti in da Te ta srca ljubijo, obožujejo in da stav-*

(na mestu: oznanja), da se bodo sešli (na mestu: snidó) ogerski škofje na konferenco, čem se bo novo ministerstvo izjavilo (na mestu: čem se izjavi) o svojih namerah glede perečih cerkveno-političnih vprašanj. Najbrž bodo izdali (na mestu: izdadó) vkupen pastirski list ter sklicali (na mestu: skličó) v varovanje rimsko-katoliških interesov provincialno sinodo; če bo pa vlada to zaprečila (na mestu: če pa vlada to zapreči) okrajne shode, na katere bodo porabili (na mestu: povabe) tudi lajke.*

Temu nasproti blagovoli, dragi prijatelj poslušati nekaj slučajev iz naše in iz književnosti drugih slovanskih plemen, da se še bolj prepričaš o resničnosti mojih besed. Tako slove na pr. 1. poglavje blagovesti sv. Luke, 35. vrsta:

a) v ogerski slovenščini: „Duh sveti pride na tebe i moč toga Višnjega te obseca; zató i to porođeno sveto se zvalo bođe Sin božji“. — V istem Primož Trubarji imamo na tem mestu: „sveti duh pride v te, ino ta moč tebe obseči“, v najnovejšem prevodu sv. pisma, v času „napredka“ pa: „Sveti duh bo prišel na te, in moč najvišjega te bo obsečila; za to se bo sveto, ki se bo rodilo iz tebe, imenovalo sin božji.“

ljajo v Te svoje nade. Blagor Tebi, ki Si velik med vladarji!

Jutri Bodeš praznoval, o premili naš vladar in oče, 65-letnico svojega rojstva; prapraznoval Bodeš ta pomembni dan v zavesti, da so bili: vse Tvoje delo, vse Tvoje življenje, vse Tvoje dejanje in nehanje, vse Tvoje skrbi in Tvoji trudi posvečeni — Tvojim narodom: Da Nisi nikdar mislil na-Te, ampak na one, kojim Si voditelj — po volji Najvišjega. **Blagor Tebi!**

A mi vsi hočemo pohiteti jutrnjega dne v božje hrame, da v goreči molitvi zaprosimo Stvarnika: *Bog nam ohrani še mnogo let to dragoceno življenje! Milijoni bodo jutri proslavljali Tvoje vladarske čednosti, prosoči Boga, da ohrani skrbnega Očeta zvestim sinorom.*

Milijoni! **Blagor Tebi, cesar in kralj Fran Josip!**

Na kolesu po našem svetu.

(Dopis od nekod.)

Trink, trink...! — glava med pleči — hrbtnica malo skrivljena — meča napeta — trink, trink! med lepi svet... kolo drči, da je prava slast... na levi zeleni travniki z veselim grabljicami in drznimi kosci, ki tako radi uprizarjajo za diskretnimi kopicami intimne tete-a-tete-je s svojimi ljubicami — na desni rmena žitna polja z marnimi, spodrenčanimi žanjicami, — pred menoj vas za vasjo, — za menoj gozdi, doline, mesto, trg, vas... vedno novi prizori trink, trink... le dalje! — naprej, dokler je še vetra kej!

Ko sem prilezel z dolenskim vlakom — išče med vožnjo ob železnici štiriperesnih deteljic — v Ljubljano, ukazal sem namazati svoj dragi pneumatik Swiftsure št. 1, med tem pa sem skočil na „črnca“ v kavarno „Evropa“, kjer pa navzile različnih krulacijam „akademskih radikalcev“ še vedno nimajo „Slov. Sveta“. Ondi sem se sestal z gosp. prof. Bežkom, t. č. urednikom „Ljublj. Zvona“. Jedva šest mesecev ureduje naš najboljši leposlovni list in že ga misli z nova prepustiti drugemu! V jednem letu trije uredniki, tri glave, troje misli, troje duhov! Izvestno take spremembe niso v korist ni listu, ni sotrudnikom. Jeden bodi stalni gospodar, jeden določaj smer, program... vedno isti določaj, kaj sodi v list in kaj ne! — Tako pa se dogaja, da se v javni listnici osmeši pesnik, ki je že štiri leta bogato in — N. B.! — brezplačno zalagal list, kot bi bil kak mlečnozob pesnikovač... dogaja

b) v staroslovenščini: „Duh svätij najdet na tá, i sila Vyšnjago osienit tá; tiemže i raždaemoe sväto, narečetsä syn božij“.

b) v ruščini: „Duh svyatij najdet na tebjá, i sila Vsevyšnjago osienit tebjá; posemu i raždaemoe Svjatoe narečetsja Synom Božijm“.

c) v bolgarščini: „Duh svyatij že dojde vrhu ti, i sila na Vyšnjago ti osieni; za tova i svjato to, koe to sja razil od tebe, Syn Božij sja nareče“.

d) v češčini: „Duch svaty sstoupi v tě, a moc Najvyššihó zastini tobě; a protož i to, ož se z tebe svateho navolí, slouti bude Syn Boží“.

e) v poljščini: „Duch święty zstąpi na cie, a moc najwyższego zaćmi tobie; przetoż i co się z ciebie narodzi świeće, będzie nazwano synem Bożym“.

* Evo, kako pristopen bi bil lepi poljski jezik vsem drugim Slovanom, ako bi Poljaki, znebiti se nespretne svoje latinice, pisali ga kirilicoj, na pr. „Духъ свѣтѣи стѣпи на те, i мочъ высшнѣго азгнѣго тобѣ; прѣтоже i то оа зѣ тебе свѣтѣго наволѣ, бѣде названо сыномъ Божиимъ“.

Isto tako bila bi i naša slovenščina pristopnejša drugim Slovanom, ako bi se poprijeli naši književnici oblik, gore navedenih pod A) in ako bi zamenjali v pisavi še globoki svoj „ó“ (*) z dolgim „u“, kakor

se pa tudi, da novi urednik z največjo nevoljo nadaljuje z znanstvenim spisom, ker se mu zdi le dolgočasna, okorno skrpicana kompilacija, dočim se je predniku zdel spis — imeniten. Take večne spremembe estetično in znanstveno različno podkovanih urednikov pa so tudi vzrok, da je „Lj. Zv.“ v nekaterih letnikih tak, da skoro misliš, da čitaš — „Vrtec“ ali „Dom in svet“, — drugi pa so takih, da je moreš dati v roke le odraslim, izobraženim možem in ženam... Jaz sem menjenja, da je „Lj. Zv.“ izključno za resne, odrasle ljudi in ne za deco ali nadebudno mladino. Prav srčno želim, da ostane uredništvo „Lj. Zv.“ v sedanjih rokah!

„Swiftsure“ je bil namazan; zasedši istega dirkal sem iz še vedno podprte Ljubljane. Na meji njeni pa sem se srečal z znanim zidarjem. Povedal mi je, da morajo on in tovariši podpisovati delodajalcem račune za 100, 200, 500 gold, dasi so bile poprave plačane v istini le 7, 10, 20, 50 glđ! Dotični gospodarji prilagajo te račune svojim prošnjam za podpore. Kolika sleparija!

Skozi Kamnik dirkaje sem izvedel na svojo žalost, da je namerovana akademična veselica v korist pred bankerotom stoječi „Sloveniji“ nemogoča, ker je podrl potres čitalnico. Apelujé na srca bivših „Slovenijanov“, dirkal sem dalje in v jedni uri sem bil v Cerkljah, kjer sem posetil rodoljubni gostoljubni rodbini: Hribarjevo in Vavkovo. Krasna, romantična lega kraja, krepki družba... moj ljudec, kaj češ še več?

Jedva sem se odtrgal od kraja, kjer bi človek pričakoval nebroj tujeev, da jo odrdvim v starodavni in staroslavni Kranj. Vedno vrlo narodni in zavedni Kranjčani so pripravili skupničarjem in skupničaricam družbe sv. Cirila in Metoda nepozabljiv vsprejem: cvetlični dež iz vseh okenj, navdušeni pozdravi močatega narodnjaka Savnika, njegove dražestne hčerke i. dr., vihanje neštehtih trobojnic, gromenje topičev, urnobesni živio- in slava-klici... komu se ni treslo srce ganjenja in radosti! — V svojo nevoljo pa sem opazil, da se je narodna stranka zopet odlikovala z — odsotnostjo. Kamor sem pogledal, sami duhovniki, same ženske: iz Trsta, Sežane, Gorice, Celovca, Celja, Maribora, Senožeč... le gospodov iz Ljubljane ni bilo videti! Čudno! — Tako pa se je zgodilo, da so morale ženske — čujte: ženske! zabraniti utihotapljenje nekega nikomur prijubljenega kandidata. Krasen je bil prizor, ko so gdé.

Kakor v drugih, tako poje na pr. naš narod v prastarej svojej pesmi „Stoji, stoji tam lipica“:

„Če perje mi populite,
 Živenja mi ne vzemte;
 Jaz perje novo spet vdobim,
 V zeleni gozdec spet sferbin“; —

torej, kakor je navadno z dovršnikom brez pomožnega glagola biti, kajti tako znanega „bomkanja“ (vpotrebjanja pomožnega glagola biti z dovršnikom v izražanje bodočnosti) je tukaj isto tako malo trebé, kakor je malo trebé v srbsčini uho zalečega „dakanja“, na pr. „poču (poči ču), da radim“, v hrvaščini pa neprijetnega „čukanja“, na pr. „čū poči, raditi“, na mestu: podjem raditi*.

(Dalje v prih. sobotni številki.)

ga govori ogromna večina vseh Slovanov. To se zgoditem leže, ker se čuje sploh na Slovanem globoki ta „ó“ više kot „u“, nego kot „o“, saj bi rekel n. pr. vsak Slovenec, rojeni in vzgojeni na Malem Stajerji, na Dolenskem, Notranjskem, Primorskem, ali na Beneškem: „gledam lepi njuvu, vkupil sem molznu kravu, prodal sem kosorogu kozu“ i. t. d., ker vlada ta „u“ na mestu „ó“ kaj ponosno v vsej tako zvanej kajkavskoj književnosti, ki je vsekakor bolj naša, nego hrvaška in ker pisemo še dan denes večkrat „u“ na mestu globokega „ó“, n. pr. mladost, maša je minula, toga (der kumner), moka (die qual), močeneč, mačunica, modčunica, morava (das dunkelgrüne raygrass), grodi (pektusculum), nona (iz nonna), neneč (iz nonnus) zvuk itd., na mestu: mladost, toga, moka, morava, grodi* zvok i. t. d.

PODLISTEK.

Čuvajmo svoje prastarine.

(Dalje.)

I povedi mi, dragi prijatelj, ki si živel med priprostim našim narodom po Primorskem in Notranjskem, ne napolni li se ti srce togoj in čemerom in ne zgrabi li te srd ino jeza, ko si naletel v knjigi, priprostemu našem narodu namenjenej, na pr. na tako le pisarjenje: „Tega človeka bom pa kakemu duhu izročil, (na mestu: izročim pa i. t. d.), da ga bo v Damask nazaj odnesel, (na mestu: da ga odnese). Piškur na reče (na mestu: je rekel) na to: Tega jaz ne dopustim (na mestu: dopuščam). Če ga že nočete umoriti, pa tudi na njegov dom ga ne smete nesti, ker tam ga bo moja ljubljena Meglaja lahko našla (na mestu: najde) in se zopet z njim združila (na mestu: združi). Vrzimo ga v morje, če mu Bog pomaga (na mestu: če mu bo Bog pomagal, ali pa: če mu Bog pomore), se bo rešil (na mestu: se reši), če ne, naj pogine. Če nam bo pa Meglaja z vojsko zagrozila (na mestu: zagrozi), jej bomo rekli (na mestu: porečemo), da je zbežal, pa ne vemo, kam*, — ali pa na tako-le: „Glasilo madjarske duhovščine oznani

Kadivec, Nadlišek, Dolencec, Marout i dr. razkaznosti razjarjenih lic vikale: „Contra... tega ne, nikoli ne!“ — In kakor disciplinirana falanga so glasovale vse ženske „kot en mož“ — contra! Slava zavednemu ženstvu! —

Dežja in vina je bilo tistega dne toliko, da sva morala s Swiftsurjem ostati čez noč v za-me vedno zanimivem Kranju. Ob tej priliki pa sem tudi izvedel izza kulis, da se je t. č. odbor „Triglava“ v Gradci hotel pokloniti baronu Kubecku, da mu čestita prigrdom neke zasebne slavnosti, da pa gosp. baron „ni imel časa“, da bi sprejel deputacijo!! — Nekdo je nazval ta korak sramotno — klečeplazništvo, izvirajoče iz... Preveč sem previden, da bi povedal vse, kar vem in kar si mislim, a k o je ta vest resnična!

Druga dne je napočilo najkrasnejše jutro. Z Bogom črni Kranj, z Bogom lepe Kranjice! — Swiftsure me je prenesel v 1/2 uri zopet v Ljubljano. Tu pa sem imel zopet dva užitka: duhovito blebetanje nekega kritikastra v hermafroditični „Südsteir. Post“ i o „Vesni“, pa hinavsko zlobno izrabljanje priznanih naših literarnih grehov od Veritasa v graški „Tagespost“. Nedostaje mi časa in volje, da bi po zasluženju označil to dvojno neumnost in zlobnost. Čitatelj, tolle, lege! —

Popivši svojega „črnca“ zajahal sem znova svoje kolo... trink, trink! v zeleno Dolensko. Sicer me bodo mučile srpentine in hribci, vendar se vse hujeje je uprav Prokrustovo trpinčenje potovalcev v zabuhlih, razbeljenih kupejih polževske naše železnice. Cave canem! — jaz pa trink, trink! — v lepi beli svet... Akademski kolesar.

Potni utisi.

(Dalje.)

Praga leži na obeh straneh reke Vitave in sicer večinoma na desnem bregu v prijazni dolini, obdani lepimi holmci. Mesto šteje preko 310.000 prebivalcev, od kojih je po zadnjem štetju kaci 83,2% Čehov, 16,6% Nemcev in 20.000 Židov. Vredne, da jih ogledaš, so znamenite, stare praške stavbe, med kojima n. pr. stolp za hranjenje strelnega prahu, sezidan l. 1475—1484. Nekdaj je ta stolp služil kot vhodna vrata v obzidano mesto. Na voliku napisa stoji veličastno, l. 1458. sezidana tynska cerkev s posebno lepimi kipi sv. Cirila in Metoda in lepimi reliefi, na kojih jo predoben krst po sv. Cirilu in Metodu in podeljenje sv. obhajila po sv. Cirilu. Na severni strani tynske cerkve stoji palača Kinskoga, največa v starem mestu, in krasna starodavna občinska zbornica, čije visoki stolp je bil sezidan v 14. stoletju. Znamenita je stara česka ura na pročelju, katera bije zaporedoma 24 ur, začeni dan s solnčnim zahodom, ter kaže mesec, praznike in spreminjanje lune vse leto. Znamenit je dalje Karlov most, sezidan l. 1357—1507., ki ima 16 obokov ter je 497 m. dolg in 10 m. širok; most krasijo 25 kamenitih in 2 bronova kipa v naravni velikosti. Znamenit je dalje česki Rudolfinum, zbirka slik českih prijateljev umetnosti. Prekoračivši Karlov most, pridemo v male námesti, od koder se dospé na Hradštin. Tu je, s svojimi velikanskimi palačami, kraljevski dvor, Waldstejnova palača, prestolnica i. dr., gotovo najvažnejši del mesta. Posebno znamenita je stolna cerkev sv. Vida s svojimi starožitnostmi in bogatimi zakladi, dalje loretska cerkev s slavnoznanom mostrandom s 6580 plemenitimi kameni, čije vrednost sama znaša 3 milijone gold.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa. 121
(Dalje.)

Istega popoldne sedela je gospa banica v sobi v Samoborskem gradu. Ban pri vojski, gospod de Lernon v Zagrebu, a čas teče počasi. Banica čitala je knjigo po imenu: „Armadis de Gaule“, to je, zanimive ljubne zgodbe viteza Amadisa iz Galije*. Nekoliko šasa je čitala, sedaj vrgla je knjigo v kot. Kako tudi ne bi?

Kakó da banici ne bi postala dolgočasna fantastična ta povest? Njej se je hotelo življenja, pravega življenja: njej se je hotelo zmagati jednim hipom. A kaj ji hoče ubogi junak Amadis, ki se je boril z mrkimi dohovi, z zlobnimi pritlikovci, z groznimi pošastmi, da si izvojuje svoje zlato! Vse to bilo je dolgočasno. Sklonivša glavo, prekrizavša na križu roki, zamislila se je lepa Klara. Kaj si

Predaleč bi zašel, ako bi hotel opisovati druge znamenitosti praške; saj ima vsak kamen v stari Pragi svojo zgodovino — kakor trde Pražani in obširnih opisov Prage si lahko vsakdo preskrbi za malo svoto.

Stopil sem v tramvaj ter sem se odpejal v prvo sedajo privlačno znamenitost praško v bubenci park — v narodopisno výstavo československó.

Misel osnovati in prirediti to velevažno razstavo je sad skrbnega stremjenja zadnjih tridesetih let: predočiti svetu v njega podrobnostih in posebnostih vse československo življenje ter isto obvarovati pred vtopom v kozmopolitizmu. Česko-slovenski narod biva obkrožen od vseh strani od Nemcev, med koje so se pozgubili polabski in alpski Slovani. Narodopisne razstave namen je spodbujati česko-slovensko ljudstvo, da vstraja v boju proti svojim narodnim nasprotnikom. Namen razstave je svetu pokazati, v koliki meri se je dosedaj československi narod obvaroval tujega kozmopolitiškega upliva in koliko se je isti narod samostojno razvil in napredoval.

Da si človek dobro ogleda to veležani-mivo razstavo, moral bi v Pragi sprovesti vsaj par mesecev ter vsaki dan posvetiti nekoliko ur posetu razstave. Mi hočemo le v kratkih potezah označiti glavne razstavljene predmete.

Na desno pri uhođu, krasna vzbokana vrata, stoji paviljon praškega mesta, v kojem so razstavljene starožitnosti iz časov pred Kristom, keramiški, majoliški, porcelanovi in stekleni izdelki iz prejšnjih stoletij in druge praške znamenitosti; v sredi paviljona so razstavljene starodavni cerkveni predmeti, med katerimi zbirka tiskanih in pisanih dokumentov iz Husovih časov, kot posebnost tudi zbirka mučilnih instrumentov iz starih časov, ki nam kaj izrazito predočujejo nekdanje pravo. Posebna znamenitost tega oddelka je zgodovinska zbirka praškega muzeja s slikami Prage od 15. stoletja do danes in bogata zbirka zgodovinskih spisov, tikačojih se Prage.

Sredi paviljona je postavljeno nebo, pod kojem je stal cesar Leopold II., ko so ga l. 1791. kronali za českega kralja (cesar Josip II. predhodnik Leopolda II. ni se dal kronati). Koncem paviljona se nahaja zbirka orožja iz starih časov.

Največi in najkrasnejši oddelek vse razstave je etnografska palača, koja se je postavila za razstavo l. 1891. po načrtih arhitekta Münzbergerja ter se je za njo potrošilo okolo pol milijona goldinarjev. Etnografska palača obsega celokupne plodove uma, dela, življenja, čutstvovanja, običajev in šeg československega naroda. Literaturni oddelek predstavlja nam razvoj česke literature od 15—19. stoletja; znamenite so v tem oddelku zbirke slavnihi českii pisateljev Dobrovskega, Jungmanna, Kollarja, Safarika, Palackega itd. Teatralni oddelek nam kaže razvoj českega gledališča od njega skromnih početkov do današnje dovršenosti. Pri uhođu sti predočeni soba, kjer je umrl dramatični pesnik Tyl, in delavnica dram. pesnika Kliepera, koncem pa figurovani glavni prizor Smetanove opere „Libuša“. Muzikalni oddelek je posebno zanimiv, kajti v istem so razstavljene muzikalni instrumenti najglasovitejših českii in evropskih muzikalnih mojstrov, saj so uprav Čehi dali svetu najboljši kontingent glasbenikov n. pr. Smetano, Dwofaka i. dr.

(Dalje prih.)

bila? Bogata gospa Grubarjeva. Kaj si sedaj? Slavljena banica hrvatska. Ne, ne! Laž je, — pusta laž! Kaj si bila, kaj si sedaj? Stvar — pusta stvar. Kje ti je ljubezen, kje ti je srce? Je-li ti je cvet mladih dni orosila solza ljubezni? Ni! Je-li ti je poljub od srca ogrel bujne ustnice? Ni! Kri je bila — pusta, besna kri, drugo nič. — Plaho dignola je banica oči, in pogled jej je obstal na sliki. Evo ti življenja — ti si zlata kača — ti si Dalila. Klara je skočila, v očesu ji je zaigrala solza. Mar mi ni poskočilo sree, ko sem ga zagledala? Mar ga nisem hotela ljubiti od srca — Pavla? Da, padla bi bila pred njega kakor pred Boga. A on me je odrinol kakor smet! Ali maščevati se moram. Maščevati se? Je-li ta peklenska iskra sevrastvo, je-li ljubezen? Ah, ljubezen je, žarka, besna ljubezen! Kajti Ungnad, Ungnad je medved, a žena mu je samo mila, ker je žena.

Pismo iz Kalabrije.

Gospod urednik! kmalu bi bil pozabil, da sem se Vam ponudil, pisati Vam v kratkem. Na, evo me! Mož beseda.

Zadnjič sem Vam poročal o volitvah v italijansko komoro, danes pa kaj malega o volitvah deželnih poslancev in občinskih svetovalcev, ki so ravnokar dovršene. Tudi to pot imeli smo silnih volilnih bojev.

Občinske finance kažejo povsod primanjklaj in ni čuda, da se najdejo tudi možje, ki so jeli resno misliti na tužni in kritični položaj v tej, za Vaše drugodne so-deželane obljubljeni deželi.

Volilnega boja udeležilo se je tudi svečenstvo, katero je izišlo kot zmagovalec v mnogih volilnih okrajih. Pri političnih volitvah jim je prepovedana udeležba.

Od daleč sem opazoval agitacijski manever volilnih strank, iz katerega se da sklepati, na kaki stopinji morale in kulture se nahajajo stranke v Italiji. Po dnevi, ob času volitev, ti je vse mirno, le po noči imajo stranke moč. Agitatorji tavajo od hiše do hiše, trkajoči na vrata zadolženega kmeta ali rokodelca, kateri mora seveda vstati ter obljubiti, da bode volil z njimi in jim dati v potrdilo poseben znak, kojega mora dodati pri volitvi na volilni listek. Takó zvedó namreč, je-li res volil z njimi ali ne, kajti člani komisije si beležijo te znake. Da se je tudi ob teh volitvah plačevalo, pritiskalo, itd., je gotovo — saj smo v kulturni in liberalni Italiji.

V vseh volilnih okrajih, posebno pa v spodnjem delu Italije imajo navado — znak kulture in morale — da najmejo zmagovalci godbo, (takšne obstoje malone v vseh vaseh in sicer dobro organizovane), katera mora svirati podoknice-žalostinke pred hišami propadlih kandidatov in njih agitatorjev, najeti dečaki in možje prepevajo miserere in nosé rakve, križe, mrtvaške glave, itd., postavljaje se pred raznimi stanovanji; tudi v cerkve imajo navado vdreti zmagovalci ob naznanjenju zmage in počnejo zvoniti uprav po piranski (ne vem pa, je-li bil kak Kalabrez v Piranu med časom tamošnjih škandalov, ali pa so poslali Piranci pred leti sem kakega odposlanca, da proučuje kulturo, žoge in navade svojih bratov v škornji). Ako bi človek ne vedel, da so to znaki zmage, in, ako hočemo, tudi kulture, mislil bi si, da je poslednji dan. No, volilno burno valovje jelo je polegati, dežela dobiva zopet prejšnji značaj.

Poslanska zbornica, kakor Vam znano, je zaključena. Crispi Francek je šel na počitnice in sicer zmagonosno. Opozicija mu je sicer metala polena pod noge, ali kaj vse to, Francek ni reagiral, temuč obračal se je le do večine, katera je pritrjevala slepo njegovemu „veto“.

Tudi letos niso pustili naše mile Avstrije, ali bolje rečeno, nas Slovanov v miru. Boje se nas, kakor vraga, kajti znajo, da smo jim trn v peti — ali bolje rečeno, trn ob robu škornje. — Na razne interpelacije o razširjajočim se Slavjanstvu v Avstriji ino namišljenem teptanju italijanstva, odgovorila je italijanska vlada interpelantom povoljno, kajti namignila jim je, da ne spi v tem pogledu, kar znači, da ume ista uveljavljati svoj upliv tudi zunaj mej italijanskega kraljestva! (Konec prih.)

Banica pristopila je k oknu. Pritisnola je vroče čelo na steklo. Baš je zahajalo solnce. Nestalni žarki igrali so na baničinem čelu. Zašlo solnce — zašla nada!

V tem trenutku vstopil je v sobo sluga. „Kaj je?“ vprašala je Klara, obrnivša glavo.

„Pred jednim trenutkom milost Vaša“, odvrnil je sluga, „prijavil se je pri vratarju plemeniti gospod kapetan Pavel Gregorijaneč —“.

„Kaj praviš?“ pričela je banica drhtati. „Da, gospod Pavel Gregorijaneč, in oddal je, idoč iz taborja, to-le pismo za milostljivo gospo od velemožnega gospoda bana. On bi je sam izročil, toda Vaša milost naj ga oprosti, ker je že kasno, in njemu se mudi v Mokrice.“

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 17. avgusta 1895.

Deželnozbornske volitve v Gorici.

Iz goriške okolice nam pišejo: „Zadnji „Primorski list“ od dne 8. t. m. je priobčil uvodni članek pod zaglavjem: „Naši kandidati za dež. zbor“. Kdor je pazno prečital članek, moral je žalostnim srcem vsklikniti: Usmili se nas o Gospod! Usmili se nas o Gospod! Gospóda v okolici „Primorskega lista“ si gotovo mislijo, da pojde vse za njimi čez strn in drn, a motijo se jako. Goriška okolica sploh in vsa dežela ni še tako zaslepljena, hvala Bogu, kakor si gospoda mislijo. Tu pri nas nimamo še peronospore, bolezní, katera se je bila prikazala pred nekimi dnevi v Starem trgu na Kranjskem. Če mislijo gospóda iz okolice „Primorskega lista“ bloditi vodo, da bi laže lovili ribe v svoji postavljene mreže, se tudi motijo; naše ljudstvo ni več v taki temi kakor si oni mislijo in glede kandidatov v deželni zbor se ne bode prav nič oziralo osobito na take kandidate ne, kakoršne bi nam rada usilila slavna gospóda. Kakšne kandidate bi nam rada priporočala, je razvidno iz gori omejenega članka. Po okusu teh bi bili kandidati v pravem mestu oni, koji bi našim ljubeznjivim sosedom Lahom uklonili vrat na vsej črti; oni, koji bi poslednjim dovolili vse, sebi (ne sebi, pač pa ubogemu našemu narodu) pa nič. Da bi se v deželni hiši kregali z Italijani? Tega nikakor ne, ker ni krščansko, ker z uljudno spravljivostjo se vse doseže! Tako pišejo gospodje. O nedolžna ironija! Dobro nam je znano, da Lahi nam ne privoščijo ničesar, niti najmanjše drobtinice ne, in naj smo jim še tako prijazni in spravljivi. Dokaz so nam slovenske šole v Gorici.

Z ozirom na vseh pet točk v omenjenem članku, povemo gospódi: naj bodo mirni, naj si nikar preveč ne belijo glave z volitvami; škoda truda in časa.

1. Naši dež. poslanci bodo pošteni in krščanski, četudi ne iz vrste onih, kojim sta narodnost in trpeče ljudstvo deveta briga; 2. vneti Slovenci, ki bodo ljubili, kar je ljubezni vredno in črtili, kar ni ljubezni vredno; 3. izobraženi in sposobni svojemu poslu.

S kratka: Naši poslanci morajo biti vredni znanja in morajo dobro poznati potrebe ljudstva, ne pa klečeplazni in kimovci, vrli rodoljubi, vneti Slovani morajo biti. Gospódo pri „Primorskem Listu“ pa prosimo, naj bi bili vendar tako pametni, da bi se ne mešali v volilno gibanje, ker bi še sicer utegnili pripraviti katerega ob dobro ime, ako bi ga priporočali kandidatom. Vemo že sami, kaj je pravo in ne potrebujemo varuhov, osobito takih varuhov ne, ki bi hoteli tirati politiko pogubne popustljivosti in kozmopolitizma“.

Za vsebino tega dopisa prepuščamo odgovornost gospodu dopisniku.

Pa tudi nas je skrajno nemilo dirnol omenjeni članek v „Primorskem listu“. Kajti skrajno nevarno je metati v kritičnih časih med ljudstvo takih elastičnih spisov, ki ne povedo ničesar in pa — premnogo, kakor je že obzorje čitatelja: širje ali ožje.

Ako pravim narodu: Izberi si le poštenih, resnih in dobro krščanskih mož; ne izbiraj kričačev in potepov, pustolovcev in vajencev so to same lepe ter same ob sebi razumljive stvari — ali program to ni! S takim pisarjenjem moremo vzbuditi pri nerazsodnem čitatelju domnevanje, da so vsi oni, ki zahtevajo od poslancev poleg omenjenih čednosti tudi jasnega narodnega in gospodarskega programa ter resne volje in odločnosti za izvrševanje tega programa, sami pustolovci in potepi!! Za božjo voljo, ali smo res padli že tako nizko v medsebojni borbi? Ne, ne moremo si misliti, da bi se zavedni goriški Slovenci zadovoljili s poslanci, ki bi hoteli potrebni jasni program nadomestiti — se zasranovanjem nasprotno domače stranke!

In čujte nadaljnje logike! „Primorski list“ slutí, da pridejo Italijani z zastavo nadutega fanatizma v deželni zbor, vendar pa svet — potem Slovincem — kakor rečeno, Bog razumi tako logiko, mi je ne moremo! — naj pošljejo v deželni zbor takih mož, ki se bodo vedli dostojno in ne bodo iskali pretepotov, češ, brez spravljivosti ne dosežemo ničesar — To je zopet tista nevarna igra z besedami! Da bodi vedenje poslanca dostojno, je razumljivo samo od

sebe in razžaljivo bi bilo za volilce, ako bi mi sumili le jeden sam hip, da hočejo poslati v deželno zbornico — nedostojnih ljudi. Razžaljivo je za razsodnega volilca, ako sploh naglašamo take stvari! Z ozirom na nerazsodne ljudi pa je tako pisarjenje pogubno in — krivično, ker utegne vzbuditi domnevanje, da je nedostojen in prepirljivec sleherni, ki ne prisega na zastavo narodnega brezprogramstva. Mi ne razumemo zares te gospode, da nam propovedujejo spravljivost in uljudnost ravno sedaj, ko nam Italijani in svojih shodih napovedujejo boj do skrajnega! Ali je res zapisano — ako smemo tako reči, ne da bi nas zapisali med ateiste — v knjigi usode, da le mi in vedno le mi in samo mi moramo biti zmerni in spravljivi?! Kakor da nam ne bi kazalo na tisoče vzgledov, koliko nam je škodovala ravno ta naša — sit venia verba — nemoška mehkoča in smešna rahločutnost. A mi bi se oprostili gospódi vse te nasvete dvomljive vrednosti, ako bi se mogli spomniti le jednega samega slučaja, ko bi bili ista gospóda klicalí tudi tjakaj preko meje na Kranjsko: da treba uljudnosti in spravljivosti! Jeruzalem ni daleč od Betlehema: Kranjska se dotika Primorske, z bok česar bi menili mi, da ista pravila spravljivosti, ki veljajo za Primorsko, veljajo tudi za Kranjsko, tem bolj, ker v poslednji pokrajini imamo posla s krvnimi brati. Kje naj iščemo uljudnosti in spravljivosti, ako ne med — brati?! Ker pa gospóda priporočajo spravljivost le do drugorodcev, proti lastnim rojakom pa boj, soditi je, da narodnjaštvo gospódom pri „Prim. listu“ nima posebno globokih korenin.

Dulcis in fundo! „Primorski list“ hujska ljudstvo koncem svojega članka, da naj pokaže vrata slehernemu „agitatorju“, tudi če je prišel od voditeljev. Ne, kaj tacega nista zaslužila duhoven dr. Gregorčič ter plemenitaš po rodu in mišljenju — Alfred Coroni! To hujskanje kaže, da bi gospóde hoteli med nami uvesti a narhijo v isti hip, ko se nasprotniki stiščejo v krepko organizajo! Ali res niso še izumrli — Herostatje?!

Cerkveno-politiška preosnova na Ogerskem. Stvar vendar ne pojde tako gladko, kakor so si mislili Žido-liberalci. Vsi razburjeni prijavljajo danes vest madjarskega klerikalnega lista „Magyar Allam“, da dobi duhovščina na Ogerskem dne 29. septembra, torej neposredno pred onim trenutkom, ko imajo stopiti v veljavo cerkveno politični zakon, navodilo, v kojem bode zagugano z eskuminacijo vsakemu katoliku, ki bi se hotel poročiti civilno. Dotični torej bil bi izobčen iz prejemanja zakramentov in cerkvenega pogreba.

Liberalni listi se boje, da utegne to navodilo kaliti verski mir? Kakor da niso oni zapričeli verskega boja! Ne pojde tako gladko ne, kakor so si mislili.

Iz Bolgarske. Dne 14. t. m. slavil je princ Ferdinand deveto obletnico, odkar je zasedel bolgarski prestol. Oficijozne vesti poročajo, da se je ta obletnica v Sredu proslavila posebno sijajno. V jutru je bilo ogledavanje vojakov, pri čemer so bili navzoči duhovščina, vsi ministri in mnogo drugih odličnjakov. Knez se je udeležil banketa, prirejenega po častnikih njegovega osebne polka. Poveljnik polku je napil princu, naglasivši, da spaja nerazdružljivo jedinstvo kneza in vojsko. Med burnimi živio-klici množice povrnili se je princ v svojo palačo. Mesto je bilo okinčano in na večer je bila razsvetljava.

Resen opomin — Turčiji. Angleški konservativci so bili doslej najtrdovratnejši zagovorniki trhljivosti turške uprave. Najhuje nedostatke in tudi grozodejstva zagovarjali so ali vsaj olepšavali angleški konservativci. Še-le stari vodja liberalcev, Gladstone, se je uprl z vso svojo avtoriteto takemu pačenju resnice ter se je pred angleško javnostjo odločno zavzel za tlačene narode na Balkanu. Njemu gre torej zaslug, da se je angleška javnost nekoliko seznanila z razmerami na Balkanu. Od tedaj so tudi konservativci jeli nekoliko brzdati svoje navdušenje za — turško gospodarstvo. — Vodja angleških konservativcev in sedanji ministerski predsednik, Salisbury, je celo v gosposki zbornici izustil jako resen opomin na adresu sultana. Naglasivši, da treba prisiliti

Turčijo do reform v Armeniji, rekel je Salisbury, da ako bi se Sultan hotel upirati reformam, da nobena pogodba in nobena simpatija ne bode mogla vzdržati moči sultanove.

Različne vesti.

Imenovanje. Poštni oficijal Vekoslav Vaupotič je imevovan poštним kontrolorom IX. čin. reda na Dunaju.

Na jutranjo obletnico blagoslovljenja zastave „Del. podp. društva“ opozarjamo še enkrat vse slovenske občinstvo. Členi društva se zbero v društvenih prostorih, od koder odidejo z društveno zastavo in godbo k sv. maši v cerkvi pri sv. Antonu novem. Maša se prične ob 7/8. uri. Popoldne bode velika veselica v vrtu „Mondo nuovo“ z jako mnogovrstnim programom.

„Pevsko društvo Slava“ pri sv. M. Magdaleni spodnji priredi jutri v nedeljo dne 18. t. m. svoj pevski večer sodelovanjem domače godbe v proslavo rojstnega dne Njeg. Veličanstva. Pevski večer bode v lepo okinčanem vrtu gostilne gosp. Jožefa Frankoviča pri sv. Ani.

Doneski za možko podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu. G. A. Kovač trgovec v Sv. Križu pri Proseku je daroval 17 kron in G. B. v Pulju za zgubljeni stavo 2 kroni, gospa Rozalija Nekerman s Proseka je darovala 2 kroni.

Cesarjev dar Dunaju. Dunajski listi poročajo, da hoče Nj. Vel. cesar povodom svoje 50-letnice podariti svetovnoznaní „Prater“ dunajski občini. Dunaj prevzame velikodušno to darilo pod natančno določenimi pogoji, med katerimi so najbistvenejši: „Prater“ mora i nadalje ostati ohranjen svoji sedanji vporabi, namreč kot javno šetališče in prostor, določen občinstvu v zabavo; dunajska občina ne sme zadolžiti tega zemljišča, velika trata mora ostati za vojaško vežbališče kakor je sedaj itd.

X. velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju. (Konec.) Danes nam je omeniti še govorov pri banketu. Govorile so razne prononsirane osebe iz raznih strank, a vse se je lepo zlivalo v jeden sam akord rodo- in domoljubja. Da bi le hoteli gospóde, ki so govorili na banketu v Kranju, povsodi praktično uveljaviti svoje besede — — — mir bi bil na Slovenskem — — — ne mir, ampak odločen, možat boj z družbenih rojakov za srečno bodočnost naroda.

Vrsto oficijelnih napitnic je otvoril družbini predsednik g. prof. Zupan. Omenil je, kako je bilo meseca julija 1883., ko so v Ljubljani grmeli topovi, ko so bile vse hiše okrašene z zastavami in z vencí ovite. Kranjska dežela je takraj slavila šeststoletnico združenja s habsburško monarhijo. Tedaj je stopal naš ljubljani cesar po ulicah, posutimi s cvetkami, in ljudstvo ga je pozdravljalo z navdušenjem. Dne 7. maja 1895. l. ni bilo videti nobene zastave in cesar je mesto po cvetlicah, stopal po razvalinah; hiše niso bile ovite z vencí, podprte so bile s tramovi. Ali bode cesar mogočnjak živel dlje v srcu ljudstva, kakor cesar samaritan? Bolj upisan ostane v srcu ta usmiljeni cesar in njemu dvignem čašo kliče: Naš usmiljeni cesar naj živi!

Kakor grom je iz navdušenih prs zagrmel trikratni klic Živio! godba je zasvirala in vse občinstvo je stojé zapelo cesarsko pesem.

Družbini podpredsednik notar g. Svetec se je zahvalil kranjskemu mestu na prijaznem vsprejemu.

Mestni župan g. Šavník je obžaloval, da družba ne more današnjega dne, desetletnice svojega obstanka, praznovati v središčí vsega slovenskega naroda, v beli Ljubljani. Za Kranj je radost in čast, da si je družba to mesto izbrala za zborovališče. To bode v kranjskih prebivalcih utrdilo nazore, za katere dela Ciril-Metodova družba, za katere bje vsako narodno srce. Družbeniki so se zbirali že v raznih krajih, so videli, kako bjejo tam bratje trd boj za svoje najnaravnnejše pravice, videli so pa tudi unemo za našo narodno stvar in se prepričali, da gledamo lahko mirno v bodočnost. Danes zboruje družba v kraju, kjer stoji rojstna hiša tistega moža, ki je prvi razvil narodno zastavo in nanjo zapisal: Vse za vero, dom, cesarja. V imenu tega mesta pozdravljam družbo in izrekam željo, naj bi Bleiweisovo

geslo ostalo vedno budilo in vodilo pri vsem našem narodnem delovanju. Bog blagoslovi delovanje družbe sv. Cirila in Metoda, Bog živi Vas, mili gostje.

Odvetnik g. dr. Prevc je povdarjal važnost narodne vzgoje in napil slovenskemu ženstvu, naj bi v duhu sv. bratov Cirila in Metoda vzgajalo našo deco.

Med neoficijelnim delom je g. Koblar v humoristično zaslojenem govoru pozdravil narodnemu ženstvu; gospódična Maša Dolencéva iz Sežane je napila družbi, kot buditeljici narodnega ženstva; posl. Einspieler je rekel, da so koroški Slovenci polnoletni, da ne potrebujejo nemškega varstva, da pa radi priznajo Ciril-Metodovo družbo za varuha ter konečno napil županu g. Šavniku; posl. dr. Žitnik je zatrjeval, da želi iz globočine svojega narodnega srca, naj bode Ciril-Metodova družba skupno ognjišče, naj med družabniki politični nazori ne delajo razločka. Če že ne vozimo skupaj, pa vozimo vsaj pararelnó, saj nas vse navdušuje samo blagor slovenske domovine. Besede ne veljajo nič, samo načela; ideje so večne, taktika pa se lahko preminja. Bodimo previdni kadar sodimo o osebah. Temna je naša zgodovina, a mlada so naša srca: če se že ne moremo združiti, ne bodimo si osebni nasprotniki, delujmo za skupne interese in nobena sila nas ne premaga. Duhovnik dr. Medved je z ozirom na Žitnikove besede glede paralelnega delovanja rekel, da bi bilo to slabo, in zahteval jedinstvo. Slovenci, je rekel, še niso bili nikoli tako slavni, ko sedaj po celjski zmagi. Zmagali smo, ker smo bili jedini. Jedinstvo je treba, jedinstvo v načelih, jedinstvo v taktiki, jedinstvo v zmagi. Gospódična Nadlišek iz Trsta je napila dru. Medvedu. Duhovnik gosp. Gregorčič iz Trbovelj je povdarjal, med posvetnjaki in duhovniki naj ne bo jeze, ampak vsi naj teknujejo glede narodnega dela. V ta namen naj vrši vsak svojo dolžnost. Kolike važnosti je, če žive duhovniki in posvetnjaki v prijateljski ljubezni, se vidi na Štajerskem, kjer Slovencev ne obsipajo s cvetkami, kakor v Kranju, nego s povkami. Konečno je še dr. Medved napil vodstvu in dičnemu predsedniku prof. Zupanu, ta pa se je zahvalil in napil mešanemu zboru, naposled pa je g. Koblar prečital došle številne brzojavke.

Potovanje Slovencev v Prago. Južna železnica je dovolila, da bode vozil posebni vlak že od tu iz Trsta, ako se odpelje od tu vsaj 60 oseb. Ker se popeljejo Slovenci in Hrvatje ukupno v Prago, železi bi bilo udeležencev osebno iz Istre. Pozivljamo torej vse one, kojim le dovoljujejo sredstva, naj nikar ne zamude te prekrasne prilike, da bode tudi naša Primorska primerno zastopana pri izletu Slovencev in Hrvatov v Prago, kjer jim bode občudovati fenomenalni kulturni napredek národa češkega ter se učiti!

Obustavljena preiskava. Kakor znano, izdali so laški vseučiliščniki nedavno brošurico v proslavo jubileja italijanske akademiske zveze v Gradcu. Ta brošurica bila je zaplenjena, in zajedno so zaprli nekatere mladeniče, ki so bili na sumu, da so v zvezi s tem izdanjem. Tržaško deželno sodišče pa je sedaj obustavilo preiskavo proti Ginu Domperiju, dr. Renatu Saversichu, Egardu Rasovichu ml. in Cezarju Piccoliju. Te štiri stavili so večeraj popoludne na svobodo.

Lepe razmere! Te dni so prijeli stražarji 40letnega postopača Andreja Jeleršiča iz Gorice, katerega je iskalo sodišče Rovinjsko, ker je na sumu sokrivnje pri neki veliki tatvini. Vrli Jeleršič je brzkone znal, kakó izbornó nadzorujejo v mestni bolnišnici obolele jetnike, za-to se je javil „maród“ in res so ga odposlali v bolnišnico. Tam je vrli Jeleršič, kakor pred njim že marsikoji drugi, vporabil ugodni trenotek, ko ga „nihče ni nadzoroval“ ter pobral svoja kopita. Kam? to zna le on sam in Bog. Zares lepe razmere v mestni bolnišnici!

Nezgodá v kamnolomu. Včeraj je padel v Martelančevem kamnolomu na Kontovelju 45letnemu dninarju Simnu Smiloviču iz Mornjana velik kamen na levo nogo ter mu isto popolnoma strl. Ponesrečenega moža pripeljali so v tukajšnjo bolnišnico.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 4. do 10. t. m. rodili so se v tržaški ob-

čini 103 otroci (60 možkih in 43 ženskih); razven teh bili so 4 mrtvorojeni. Umrlo je 86 oseb (54 možkih in 32 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 27.79 mrtličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki, smrti: 1 slučaj škrlatice, 4 sl. dávice, 1 sl. ospice, 9 sl. jetike, 6 sl. vnetja sopnih organov, 1 sl. kapi, 1 sl. smrti po naključju in 1 samomor.

Policijako. 50-letni kočijaž Karol Rey iz Tulona, stanujoči v ulici Giulia hšt. 50, spril se je sinoči s svojo ljubico Marijo Stadlman, pri kateri stanuje. Grozil se ji je z bodalom, radi česar so ga stražarji zaprli. — Čuvaj javnega vrta v ulici Giulia Josip Slokovič je zasačil sinoč 24letno dekle F. Č. iz Lokve pri nenravnem činu v omenjenem vrtu. Izročil jo je policiji. — 70-letno Marijo Strežičak, pristojno v Materijo, so zaprli, ker je prosjačica po Acquedottu. — 45-letno Marijo vdovo S. iz Ljubljane, sobarico v hotelu Deforme, so zaprli, ker je na sumu, da je ukradla tam nastanjenemu tujcu dr. Sakassu lepo svoto v zlatu in nekatere dragocenosti.

Kaj je smola? Smola je: ako se človek nahaja v tuji gostilni, se radostno zabavlja in veseli, slednjič pa opazi, da je denar doma pozabil. — Smola je: ako se na ulici pokloniš gospóci, za kojoj morda letaš že ves mesec, a jej pri tem pa stopiš na dolgo krilo, katero se — pod težino tvoje spretné noge — razpara od pasu pa doli do črne zemlje. — Smola je: ako kdo v društvu slabo govori o kaki nepoznani osebi, a se jeden od gospóde kar hkratu podigne vzdignjeno pestjo, predstavivši se kot predmet njegovega govora. — Smola je: ako prideš domov pozno v noč in brez hišnega ključa, pokličeš svojo zakonsko polovico, koja pa ti, mesto ključa, le lonec vode vrže na glavo. — Smola je: ako padeš na tisti del života, na kojem je v starih časih — tako pripoveduje pravljica — sedela prekrasna kraljica Kunigunda ter si pri tem nos razbiješ. — Smola je: ako zaviješ z ulice v ulico ter nenadno zadeneš na svojega upnika, kojemu se že dolgo časa skrivaš in umičeš. — Smola je: ako se človek sprehaja z tujo damo, pri tem pa sreča svojo preljubo ženico. — Smola je: ako ves znojen prispeham na kolodvor, in mi vlak odžvižga ravno pred nosom. — Smola je, če kakovi gspici preveč dvoriš, med tem pa pride njen zaročnik ter ti prisloni jedno med rebra. — Smola je — — — ne, zadosti bode primerov, kajti bojim se, da ne bi vsa ta nesrečna smola romala v oni veliki kôš, ki stoji pokraj g. urednikove mize. A Z—c.

Najnovejše vesti.

Gorica 17. Na predlog župana Venutija je sklenil občinski svet uložiti pri predsedništvu ministerstva protest, proti sumničnemu lojalnosti in gospodarstva mesta goriskega, koje sumničenje prihaja od slovenske strani potom novin in interpelacij v državnem zboru. Poslušalci so s pohvalo vsprejeli ta sklep. (Protestovati je lahko, drugo pa je: ovreči od slovenske strani navedena dejstva. Gospóda menda uvidevajo sami, da se njih stvar ne da več zagovarjati pred javnostjo — ni v državnem zboru, zato iščejo sedaj varstva pri ministerstvu kakor poredni otrok pod materinem predpasnikom. Op. ur.)

Bruselj 16. Poslanska zbornica je v drugem branju vsprejela z 81 proti 52 glasom zakonski načrt šolskega zakona.

Mars-la-Tour 16. Danes se je vršila spominska slavnost za vojake, padše dne 16. avgusta 1870. Slavnosti se je udeležilo do 10.000 ljudi. Nižji prefekt Brilly in župnik Bruvilla imela sta patrijotška govora. Maša se je darovala pod milim nebom v nazočnosti velike množice in tudi nekoliko veteranov iz Nemčije.

Peterburg 16. „Novoje Vremja“ javlja iz Kurgana (gubernija Tobolsk), da se ima tam prirediti gospodarska in obrtna razstava, prva v Sibiriji.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.78—6.79 Pšenica za september 1896 6.33 do 6.34. Oves za leden 5.59—5.61 Rž za jesen 5.39—5.40 Koruza za juli-avgst 5.62—5.65 za maj-juni 1896 4.51—4.53. Pšenica nova od 78 kil. f. 6.20—6.30 od 79 kil. f. 6.30—6.35. od 80 kil. f. 6.35—6.40 od 79 kil. f. 6.45—6.50, od 82 kil. f. 6.55—6.60. Ječmen 6.70—7.—; prosa 6.—6.60 rž nova 5.40—5.50. Pšenica: dobre ponudbe sredno povpraševanje. Prodaja 30000 met. st. po istih cenah. Vreme: lepo. **Praga.** Neradnirani sladkor za avgust f. 12.55. nova letina 13.95 vreme mlačno. **Praga.** Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odposiljatev precej 1.28 50.—. avgust sept. f. 28.75 — — — Concaasé 29.— — — — Četvorni 30.— — — — V glavah (sodih) 30 25 — — —. **Lavro.** Kava Santos good average avgust 94.25 za november 93.25, mlačno. **Hamburg.** Santos good average za september 75.50 december 74.25 marec 73.50 mirno. **Novi York** V tem tednu pada je v Novem Yorku cena rdeči žitniški pšenici od 74%, na 75%, in koruz od 46%, na 43%, cta. buschel.

